

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY

NO. 06106

ASH FUN MIZBEYEKH

Natalio Budasoff

THE MAX PALEVSKY
YIDDISH LITERATURE COLLECTION

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

•

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

•

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified. If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

אש פון מיזבח

נ. בּוֹדָאֵס אַת

בּוֹדָאֵס אַיִר עַס

1970

ארוייטגעגעבן פון מהכבר

Dentro del Recibado

דו חולע איז געציווינט געוויאָרָן, אַ מְתֻנָּה,
פונעם חבר הומבערטאָ נאכִיעַן דע אַסִּיט.

Hecho el depósito que
previene la ley 11.723

IMPRESO EN LA ARGENTINA
PRINTED IN ARGENTINA

N. B U D A S O F F
Canning 874 Buenos Aires

][

פָּרָשַׁת וְהִנֵּעַ

דו האסט מיר, גאט,
געבראכט אויפֿ דיין מיזבָּח :
גענגנגען בין איך —
ווײַץ יצחק צו דער עקידָה ;
איך האב גענלייבט איז דיר
ווײַץ מ'גָּלוּבָּט דאס שענטטע איז לעבן,
אוֹן געליבָּן בין איך —
עלנטער פון עַלְנַט,
אוֹן בין פֿאָרְבָּרְעַנְט גַּעַוָּאָרְן
אוֹיפֿ שׂוֹנָאָס שִׁוּטְעַרְהַיְפָּנָם.

דו האסט מיר, גאט,
געבראכט אויפֿ דיין מיזבָּח :
איך האב דיין נָמְעָן פֿאָרְוּאָרְצָלְט,
פֿאָרְשָׁפְּרִיט אוֹן אַנְגַּעַבָּאָטָן ...
אוֹן בְּחָאָב גַּעַזְוָן
ווײַץ אָזְוֵי דיין וועלט

ווערט צעפיצלט און צעטראטען

פון דעם ווילד-געוווקם —

דיין באשאף : דער שטן.

דו האסט מיך, גאט,

געבראכט אויפֿ דיין מיזבֿח :

איך ווים נישט, בורא עולם,

וואס דא איז געשען ...

פארליירן אין מײַן גלויבּן,

האָב איך צו דיר גערופֿן,

און אין מײַן אומבאָהאלפֿנְקֿיַיט

געבליבּן עַלְנָט, אליען.

דו האסט מיך, גאט,

געבראכט אויפֿ דיין מיזבֿח :

ニישט דערהערט האסטּו

מיינע דופֿן און געשרייען ...

איך האָב צו דיר גערופֿן —

צו דיר, צו דיר גערופֿן !

און דער שונא האָט געהזוקט —

און ווילד געלאָכּט פון מיינע ווייען.

דו האסט מיך, גאט,

געבראכט אויפֿ דיין מיזבֿח :

איינט רעדט צו דיר מײַן אש

וואס וויסט נישט פון קיין קבורה.

אש פון מיזבח

און די לעבנэм — בורא עולם,
די לעבנэм די פארברענטע!
וואוועלן זיין געפינגען
א מקום, א מנוחה?

דו האסטט מיך, גאטט,
געבראכט אוייפ דיין מיזבח:
דיין קול אויז מיר אויגגעלאשען,
איך הער נישט מער דיין נאמען...
איצט רעדט צו דיר מײַן אש.
וואס טראאנט זיך אוייפ אלע ווינטן;
ביי ווועמען זאל איך — גאטט
דאם לעבן מײַנס איצט מאגען?

דו האסטט מיך, גאטט,
געבראכט אוייפ דיין מיזבח:
דעם ווילד-געוויקם האסטטו —
מיך געגעבען פאר א משכון.
און ווועrndיך פארברענט —
אין די קאָלְ-אוּוֹנֶם.
וואס נאצִי-קונסְטְּטָעָנִיק
האָט געכּוּט מיט אַיְרָעַ הענט.

דו האסטט מיך, גאטט,
געבראכט אוייפ דיין מיזבח:
מײַן אש ווועט שוין צו דיר

אייביך, אייביך רופֿן.
לעבן-מיינס, לעבן-מיינס!
איבער זעקס מיליאן קדושים
אויף פאָרבּערעכערם הענט —
ווײַ אין שטראָפּ אוועקגעז אָרְפּן.

דו האָסְטּ מִיךְ, גָּטָם,
געבראָכְטּ אוֹיפּ דִּין מִזְבֵּחַ:
ニישט דערנֶאנֶגֶן צו דיַר
מיין געווין אָזְן מִינְעַן טְרֻעָן.
אַיצְטּ האָסְטּו — בּוֹרָא עַולְם,
מיין אַשׁ אַין שְׂטוּבִּץְעַשְׂטוּבְּתָן;
אָזְן מִין גַּעֲוַיִּין —
וּאָסּ וּוֹינְטָן נָאָר דּוּרְהָעָן.

דו האָסְטּ מִיךְ, גָּטָם,
געבראָכְטּ אוֹיפּ דִּין מִזְבֵּחַ:
גַּלְאָזְטּ אַין קָאָמְפּ אַלְיַיִן
קָעָן רְוִיבּ, פָּאָרְבּּּרְעַכְּבּּרּ, בענְקָאָרְטּ...
הָאָסְטּ מִיךְ אַיְבְּרָגְעָנְגָעָן
אַין הָאָנְטּ פָּוּן נַאֲצִי-מַאֲנְסְטּוּרָם.
וְאַיְזּוּעַרְתּ אַיְבְּרָגְעָנְגָעָן —
אַ קְרָבּן צו דּעַם הָעַנְקָעָו.

דו האָסְטּ מִיךְ, גָּטָם,
געבראָכְטּ אוֹיפּ דִּין מִזְבֵּחַ:
עלְנָטּ אָזְן אַומְבָּאָהָאַלְפּן

א ש פוֹן מִזְבָּח

האָסְטָוּ מַיְךְ גַּעֲלָאָזָן ;
— פָּאָר וּוּמְעָן, גַּאַט
איַז דֵּי וּוּעָלָט בָּאַשָּׁאָפָן,
אוֹ דָעָרּ מַעֲנְטָשׁ וּוּעָרָתּ דָא גַּעֲיאָגָט
וּוִי וּוַילְדְ-צַעֲשֶׁרְאָקָעָנוּ חָזָן ...

דוֹ הָאָסְטָוּ מַיְךְ, גַּאַט,
גַּעֲרָאָכְטּ אֹוֵיפּ דִּיןּ מִזְבָּחּ :
מִיטּ שְׂטָאָנָגָעָן אוֹן מִיטּ קִיְּטָן
צַוּ דָעָרּ אַיְבָּיקָיָטּ צַוְּגָעָקָאָזָעָטּ.
איַז מִיןּ גַּעֲזָאָגָגּ אוֹן תָּפִילָותּ
הָאָבּ אַיְךְ דִּיןּ וּוּאָרָתּ דָעָרָהָוִבּ
אוֹן מִיטּ מִיןּ בְּלוֹטּ אוֹן לְעָבּ
פָּאָרְטִיְּדִיקָטּ דָא דִּיןּ כְּבוֹדּ.

דוֹ הָאָסְטָוּ מַיְךְ, גַּאַט,
גַּעֲרָאָכְטּ אֹוֵיפּ דִּיןּ מִזְבָּחּ :
צַוּ וּוּמְעָן איַז דִּיןּ גַּעֲנָאָד —
דִּיןּ קְרָאָפְטּ אוֹן מִילְדָקִיָּטּ אַיְבָּרְגָעָגָעָבּ ?
אוֹ דֵי שְׁעַנְסְטָעּ בְּלִיאָאָגּ
דָּאָם בְּעַטְמָעּ פָּוּן דָעָרּ מַעֲנְטָשָׁהָיוּתּ
וּוּעָרָתּ גַּעֲיאָגָטּ, גַּעֲפָלָגָטּ
אוֹן צַעֲטָרָאָטּ אֹוֵיפּ אַלְעָ וּוּעָגּ.

דוֹ הָאָסְטָוּ מַיְךְ, גַּאַט,
גַּעֲרָאָכְטּ אֹוֵיפּ דִּיןּ מִזְבָּחּ :

ס' האט אין מאכט דער שטן
ויך צו אלעם מעכטיקסטן דערהויבן ...
און איך — דיין אויסדערוילטער —
דער ליבלינג פון די פעלקער,
בין מאכטלאו א באזונטער
ביי זייןע פים געלביבן ליגן.

דו האט מיך, גאט,
געבראכט אויפֿ דיין מיזבח :
א וועלט א גאנצע האט געויבלט
אויף מיינע ווונדן און וויען.
געשטאַרט האבן ויך די הענט
פון די וואָס פֿאַרְפַֿרְן, פֿאַלְשַׁן, נַאֲרַן —
וואָס אַקְעָרָן אֵין מענטשנס לִיב
און גּרוֹזָאַמְקִיט פֿאַרְזְּוִיעָן.

דו האט מיך, גאט,
געבראכט אויפֿ דיין מיזבח :
א לעבען מיינס האב איך
דיין היכל הוינֶך דערהויבן.
און דו אֵין דיינע הימלען
— ווּוּ שטארעמס פֿרְיַע יַאנְן —
געלאָוט מערדערם האנט אויסוּאַקְסָן,
זַי גּעוּשְׁטַאַרְט אָן גּעוּלָאָוט צּוּפְרִידָן ...

דו האט מיך, גאט,
געבראכט אויפֿ דיין מיזבח :

פָּאָר דִּין נַאֲמָעַן הַאֲטַמַּעַן פְּיִיעָרַן גַּעַצְוָנַדַּן
אוֹיפֶּמַּיְינַן לַיְיב אָוָן לַעֲבָן.
אוֹן וּוּרְנַד אַיךְ הַאֲבָדִין גַּעַנָּאָד גַּעַלוֹיְבָט
בָּאַזְוֹנְגָּעַן אָוָן דַּעֲרָהְוִיבָּן —
בֵּין אַיךְ בַּיּוֹמַיְינַן לְעַצְטָעַר שָׁעה
גַּעַבְלִיבָּן אַלְיַין, דִּינָעַ גַּעַבְאָטָן אַפְּצָהִיטָן.

דוֹהָאַסְטָמַט מִירַן, גַּאֲטַמַּן,
גַּעַבְרָאַכְטָמַט אוֹיפֶּמַּיְינַן מִזְוָבָח :
וּוְאָם זָאָל אַיךְ אַצְיַינַד
צַו מִיְיַעַן רַעַשְׁתָּן נַאֲךְ צַוְגָּעַבָּן ?
מִיּוֹן אָשׁ וּוְאָם אַיְזָן גַּעַבְלִיבָּן
— וּוּרְעַת לַיְיבְנַדִּיק דִּין נַאֲמָעַן —
אוֹיפֶּמַּלְעַן אַלְעַ רַיְיַעַן הַיְמָלָעַן
צַעַבְלָאָזָן פָּוָן אַלְעַ וּוּינָטָן.

דוֹהָאַסְטָמַט מִירַן, גַּאֲטַמַּן,
גַּעַבְרָאַכְטָמַט אוֹיפֶּמַּיְינַן מִזְוָבָח :
הַיְסָע וּוּינָטָן יָאָגָן דָּאָם אָשׁ
אוֹן בִּיטְשָׁן דַּי עַרְד דַּוְרָךְ אַלְעַ זִיבָן הַיְמָלָעַן . . .
צַי וּוּעַט נַאֲךְ וּוּעַן דַּי וּוּלְט —
אַיְן בָּאַחַעַלְטָעַנִּישׁ, אַשׁוֹלְדִּיקעַ צַי אַוְשָׁוְלְדִּיק,
— אַיְן טָאנַץ מִיטַּבָּלַהֲמִינַי מְכַשְּׁפִים —
זַיְן שְׁטוּרָעָם, אַפְּנוֹרָונָט, צַו פָּעַנְדָּלָעַד וּוְאָם וּוּמָלָעַן ?

דוֹהָאַסְטָמַט מִירַן, גַּאֲטַמַּן,
גַּעַבְרָאַכְטָמַט אוֹיפֶּמַּיְינַן מִזְוָבָח :

כ'חאָבן הונדערט מייליאָן הענט
פֿאָרברענט מײַן בלוט און ביינער ;
וואּ זאָל איך — בּוֹראּ עַולְם —
מײַן רֻופּ צוּ דִיר דָערקענען,
אוּ נישטאָ פֿאָר מִיר אַפְּילְוּ
קיַין ווַינְקָל אַיְן אַ קְבָּר ...

דוּ האָסְטַמְטַ מֵיַךְ, גָּאטָטַ
געֶבראָכְטַ אַוְיפּ דִּיְוִן מִזְבָּחַ :
אַרְוּסַ מִיר אַיְזַן נַאֲכָתַ
פֿינְצְטָעַר דִּי עַרְד אַוְן פֿינְצְטָעַר דָּעַר הַיְמָלַ
פֿאָר ווּעַמְעַן אַוְן צַוְּזָאָם —
דָּאוּנְעַנְעַן, דִּיךְ — גָּאטָט — לְזִיבָּן,
זָאָם האָט גַּעהַאלְפָן ווּעַן
זָאָן קְרִיאַת שְׁמָעַ, צַוְּ בְּעַנְטָשַׁן גּוּמְלַ ?

דוּ האָסְטַמְטַ מֵיַךְ, גָּאטָטַ
געֶבראָכְטַ אַוְיפּ דִּיְוִן מִזְבָּחַ :
טוּוִיט אַיְזַט מִין ווָאַרטַ
נִישׂטָאָ אַיְן אַיְם קְיַין לְעַבְנַ
וּוְאַלְקָנָס דָּוֵיךְ נַאֲר דָּאַרטַ
טוֹנְקָל-גְּרוּעַ יַאֲגַן ...
— צַיְעַן אַוְן מַעְגַּדְעַן אַשְׁ
צַוְּ דָעַר ווּעַלְטַ פְּרִיְיַהְעַן ?

אש פון מיזובח

דו האסט מיך, גאט,
געבראכט אויפֿ דיין מיזבח :
פֿאָר דײַן ווֹאָרט אָונְ שְׁרִיףּ
דוֹרוֹתּ לְעָבֵן אָוּעֲקָגְעָבֵן ;
סְבָּרָעָנָעַן שְׁמוֹתּ, סְקָלִינְגָּעַן גַּלְעָקָעַר ווֹאָסּ פֿאָרְשְׁוּעָעַן,
דעַרּ הַאַקְנֶקְרִיּוֹן טָאנְצַטּ דֻּעַם בְּלוֹטִיקְסְּטָן טָאנְצּ :
פֿוֹןּ רְוִיבּ, צְוֹאָנָגּ, לְסָטְמָטָאָרְד אָונְ פֿאָרְכְּרָעָבָן.

דו האסט מיך, גאט,
געבראכט אויפֿ דײַן מיזבח :
וּוֹ אַ בּוֹים ווֹאָסּ פֿאָלָטּ,
לְגַנְּן צְעַבְּרָאָכְן מִיְּנָעַן צְוֹיִינָן.
אַיךְ ווּעָר גַּעֲפִירְטּ
וּוֹ צְעַהָּאַקְטָּעַ חַאָלָזּ,
אוֹן אַפְּיָלוּ אַין פֿיְיעָר
מוֹ אַיךְ שְׂוֹיִינְ ...

דו האסט מיך, גאט,
געבראכט אויפֿ דײַן מיזבח :
דיַין קְרָאָפְּטּ אָונְ מָאָכְטּ —
וּוֹעָר אַיז מִיטּ אַיר גַּנְּבָלְבָן ?
איַזּ דִּינָם דַּיְהִיה
וּוֹאָסּ גּוֹלְטּ, רְוִיבְּטּ אַין שְׁלָאָכְטּ ?
איַזּ דִּינָם דַּעַרּ מְעַנְּטָשּׁ
וּוֹאָסּ לִיגְטּ גַּעֲפָלָן אוֹיפֿ אַלְעַ וּוֹעָנָן ?

דו האסט מיך, גאט.

געבראכט אויפֿ דיין מיזבח :

ס'אייז פול די לופט

פָּן לְעַבְנָם וְזָם זַי בְּרַעֲנָעָן.

ס'ברענט פְּלִישָׁ אֹן בֵּין,

ס'ברענט מאָרד אֹן בלוט,

ס'ברענען פָּאַרְגָּאַזְטוּ יְמַעַן טְרַעַן

פָּן נַאֲצִיהָם מִיט פְּלָאַמְעָן ...

דו האסט מיך, גאט.

געבראכט אוינֿ דיין מיזבח :

דער הימל אייז איבערגעפלט

מייטן רויך פָּן לְעַבְנָם, וְזָם זַי בְּרַעֲנָעָן ...

אויעונָם אַין אַשְׁוּעַנְטִישִׁים,

מיידאנָעָק, בערגען-בעלוּעָן,

בירקענָאָגָּה נַאֲך אֹן נַאֲך אֹן נַאֲך ...

וואּ קְרִיאָן אֹן האַקְנְקְרִיאָן האָבָן זִים גַּעֲוָבָלָט.

דו האסט מיך, גאט.

געבראכט אויפֿ דיין מיזבח :

ס'האָט דער קְיַרְכֶּנְקָלָעָר

שְׂטָאָרְבָּן מִיד פָּאַרְבָּעָטָן ;

אוֹן אַיְבָּרְגָּעַלְיַפְּעָרָט צַו דער בִּיקָּס אֹן שְׂוּעָרָד.

קרִיג אֹן מאָרד אייז אַפְּאָך גַּעֲוָאָרָן — —

די זְוֻלָּט אַינְגָּאַנְצָן אַיְז שְׂטָאָלָן אוּפֿ דָּעַם.

פּוֹיְפּס אֹן קְיַרְכָּעַ-בָּאַהָעָדָן : זַי בָּאַזְאָרְגָּן,

דיין הַבְּתָחָה, דיין בְּרָכָה, דיין מְחִילָה, דיין שם ...

III

ליד און בלומען

האָסְטו — בורא עולם —
געזען די שטעט פון טויט-פאָכְרִיךְן.
וואָס דָּס ווילְדְ-גַּעֲוִוִּיקְס : קְרִיעֵי אָוֹן האָקְנְקְרִיעֵי
האָסְטָ פָּאָרְקְלְעָרְטָ אָוֹן אוּפְגַּעְבּוּיט ...
צָו ווָס אַנְרוֹפָּן גַּעֲמָעָן וּוּי טְרַעְבְּלִינְקָעּ.
וּוּ דָעֶר טְוִיט אַלְיָין האָסְטָ זִיךְ פָּאָרְשְׁעָמָט ...
גַּעַץ אָוֹן פּוִיפְּס האָבָּן זַיִן גַּעַזְעָן בּוּיְעָן
אוֹן זַיִן גַּעַנְאָדָם שְׁמִיכְלָעָן — האָסְטָ זַיִן דָּא גַּעַבְעַנְטְּשָׁט.

צִי אָפְשָׁר גַּאֲרָה, האָסְטָ דָעֶר روֵיךְ אָוֹן גַּאֲזָוּ
פָּאָרְשְׁטָעָלְטָ פּוּן דִּיר זַיִעָר פָּאָרְרוּמָן פְּנִים.
צִי אָפְשָׁר גַּאֲרָה אַיִן אַטְזְדָּעָם שִׁיכְרוֹתְ-פְּרוֹוֹ
האָסְטוֹ דִּיּוֹן פָּאָלָק גַּעַזְוָאָלָט דָעַרְקָעָנָעּ.
צִי אָפְשָׁר — גַּאֲטָ — אַיִן בְּרָאנְדָן פּוּן פְּלָאָמָעָן
האָסְטוֹ דִּיּוֹנָעּ אַוִּיסְדָּעָרְוּוַיְלָטָע אַזְוִי גַּעַלְיוּטָעָרָט ;
צִי וּוּעַט דִּיּוֹן פָּאָלָק פּוּן דִּי פִּיעֻרְ-אַיוּוֹנוּס
דיַיְן הִיכְלָ — מִיטָּה הַעֲכָר לְוִיבָּ — דָעַרְמָאָגָעָן ...

אש פון מיזבך

צי ביסטו גאר, אין אלע אויזוונט
געווען אין פייער און דינגע הענט צעשפראיט;
און האסט אויפגענו מען דינגע קינדרער —
וואס זענען דיר ליב אין טייער.
צי ביסטו גאר פון גיהנום אזועק
און אים געלאזט דער נאצ'יזה;
וואס האט אין מומער-טראכט דאס קינד צערימן,
און אויפֿ קינדס אומשולד, דערשטייקט דער מאמע.

צי אפשר גאר, האסטו אליין
פארטראכט דעם גיהנום און אים געגעבען
דער נאצ'יזה, וואס איז אויסגעואקסטען
אויפֿ רוייב גוילה, האט, פארברעבן.
צי אפשר גאר, און אט-דעם ווילדן פרוועו
ביסטו אליין געפאלן אַ קרבן....
ווענד מענטש און ווארט האט צו דיר גערופן
און איז פון שרעק צוויי מאל געשטערכן.

צי אפשר ווארטשטו אויפֿ דיכטערם ווארט
וואס זאל זיין לוייב צו דיר דערטראגן....
דייך באזינגען אויפֿ אלע אויביקיטן
אין אלע תפילות דייך אויסלוביין.
און וו אַ צבעק, וו אַ פארשטעטלטער
זאל מיט אויגען אויסגענלאצטער
אין אט די וועלטן די צעשטערטער
פאר דיר קנייען, דייך דערחויבן....

פרעמד איז דיר, געווים, אוזדאַי,

אלע סטראפטעשען און פאָרפּֿרעד
וועס בענטשָׁן, הייליקן די שוערד,
און צינדֶן ליבט אַזְוִי פּֿרְעָנְקִישׁ, הַעֲלִידִישׁ, פּֿרְעָנְדׁ ...
איך וויאַס אַבעָּר : ווער מַהְאָט אַריינְגְּעַשְׁטָעלְטָ
אַ פּֿלְאַשׁ בְּלוֹטָן, נַאֲךְ חַיִּים, אַין אַרְוֹן קּוֹדֵשׁ,
און דעם קְרָבָן אַזְוּקְגַּעַזְוָאַרְפָּן,
ווע דָּאָרט אַוִּיפָּן שְׁלַיְּאָךְ ...

פרעמד איז דיר, געווים, אוזדאַי

אַטְ-די אלע מאָרְדַּ-פּֿאָרְבּוּכְּנָם ;
פרעמד אַזְדָּאי די בְּילְבוֹלִים.
פרעמד דער פּֿרְצָוֹף פּֿוֹן די רְשָׁעִים,
פרעמד די בְּתִימְדוֹרְשִׁים די פּֿאָרְבּוּנְטָעָ
ווע דִּיּוֹן פְּאָלָק : אַיְנְגַּעַזְמָלְט
— פּֿעַסְתָ אָזְן וַיְכַעַה אַין דִּיּוֹן קַיּוֹם —
הַאָט צַו דִּיר גַּעַרְזָפָן, אָזְן גַּעַשְׁרִיעָן : מַאֲמָע ...

צי אָפְּשָׁר גַּאֲרָה,

הַאָט דִּיּוֹן פְּאָלָק צְוִיפָּל גַּעַהְלָוְמָט ;
און נִישְׁטָן אַוִּיסְגַּעַטְיִיטְשָׁט : גַּעַנוֹג פּֿאָר גַּעַנוֹג.
אַ צָּאן פּֿאָר אַ צָּאן, אַן אוֹיג פּֿאָר אַן אוֹיג.
דעם פְּרִיאַזְוֹן פּֿוֹן לְעַבָּן : שְׁטָעַלְן אַ לְעַבָּן פּֿאָר אַ לְעַבָּן.
אָפְּשָׁר פּֿאָרְקוּקָטָן, אָזְן אוֹיךְ פּֿאָרְשְׁפּוּטִיקָט
— אַיְנְעָם פּֿאָרְבּוֹדְעָרָן די מַעֲנְטְשָׁהִיט —
דעם תְּלִיוֹנָם בְּיִקְמָן, אַ בְּיִקְמָן שְׁטָעַלְן אַנְטְקָעָן.

א ש פו ז מ י ז ב ח

ニישט דאס ווארט
האט באנו מען דער תליזן
ニישט דאס ווארט
האט געשראכן דער שלאנגן
שטאלענע נונגֶל
האָבן נונגֶל צעבראָכן
אוּן דער מענטש האט דערזען
זיין הפקרות, זיין שאנד.

דאס ווארט פונעם נבייא
האט דעם מענטשן דערהייבן ;
אוּן דער מענטש האט דערזען —
ס'רינט בלוט פון זייןע הענט.
ער האט באָקוֹקט זיין חיים,
זיין ווייב, זיין קינד אוּן וועלט,
אוּן זיך פרענדייך : וואָס געשטעט דאָ, וואָס ?
האט ער אוּן דיין שטן זיך דערקענט ...
— — — — — — — — — — — — —

III

לִיחָד אַיִן בְּלֹום עֲזָן

אַ, ווי שוווער דאס איז צו ליגן
אונטער רעדער אָ צעקוועטשטער ...
תפילות, תפילות פול מיט גלייבן
צו דיר ברענגען, גאט אלמעכטיקער !

אַ, ווי שוווער ס'אייז דאס לעבן —
און פירן אָ קאמפּ מיט ווילדע הוות ;
צו דיר רופן, דיין הילפּ דערוואָרטן,
— און פאָר דיין שוינוינן און פאָרשוווינן —
זוכן משלים, ברענגען ריעוית.

אַ, ווי שוווער זענען דיינע וועגן
אונטער דיין ליכט דעם מענטש דערהייבן,
זען ווי ס'זוערן צעטראָטן זייןע געפּילן
און ס'זוערן פֿאָרגנוואָלדיקט זייןע מעלהות !

אַ, ווי שוווער ס'אייז דערציילן
דעם וואָס האָט עם נישט געוזן ;

וואם האט קיין הארץ און קיין געפילן
 און קיין באגנעם צו איזוי פיל וווײען!
 א. ווי שועער ס'אייז צו רעדן
 צו דעם וואם טרייבט אויפֿ דעם לצנות —
 וואם לעכט גענארט, וואם נארט דאס לעבן
 און האט חזקה אויפֿ וווײן פחדנות.

א. ווי שועער דאס איז דערהויבן
 דיין קדושה, וואם איז צעטראטען
 דורך די וואם שוערן פאלש, גויען אין פאלשׁע וועגן
 און דיין ווארט איז שטראונג פארבאתן!
 א. ווי שועער — בורא עולם,
 כ'אייז דעם אמת צו פארשפֿרײַז;
 ווי שועער, ס'אייז דיין געזען,
 אין דעם ברויט דא אויסצוקנטן!

דיין פאַלְק איז אינגעזאָמלט,
 און ס'טראָטען זיך אָן אל מלָא רחמים;
 ס'וווינט דער נביָא אויפֿ זוינע קינדער —
 און זיין תפילה הערט זיך וווײַית און העכער:
 "דורות פון מיין פאַלְק דא אומגעקומוּן,
 "דורות פון מיין פאַלְק אַטְ-זָאַ פֿאַרְלָאַרְן
 "וועמענָם בלוט אַלְעַ חיות האָבן געטראָנקעָן,
 "וועמענָם אַדערָן האָבן אויפֿגעטְרָעָנט אַלְעַ פֿאַרְבְּרָעָכָר.

„דורות מיינע פֿאַרְבְּעָנֶט אַיִן נַאֲצִיכְ-אוּוֹנוֹנֶט.

„וועמעס אֲשׁ סְטַרְאָגָן אַלְעַ ווַיַּנְטַן;

„דורות מיינע פֿוֹן מַיִין פֿאַלְקָ אַזְוִי צַעַשְׁטוּבְּטָע

„מייט וועמעס בליקָן אַלְעַ הַיְמָלָעַן קַוְקָה.

„דורות מיינע אַיִן אַלְעַ מַיסְטַן דָּא צַעַוָּאָרְפָּטָן

„וואָס זַוְכָּן פֿאַרְדָּעָר וּוּלְטָאָטָה אַשְׁעַנְעָרָה לְעַבְנָן.

„דורות מיינע פֿוֹן מַיִין פֿאַלְקָ צַעַטְרָאָטָן —

„סְטַרְאָגָנט דִּי זַוְן אִיר לִיכְטָ אַיִיךְ דָּא אַנְטְּקָעָגָן.

אָ, דָוָרוֹת פֿוֹן מַיִין פֿאַלְקָ אַיִן פֿלְאַמְעָן.

אָ גַעְדָּעַנְקָוָנָגָא אָ גַעְדָּעַנְקָטָן זַאלְטָא אִיר גַעְדָּעַנְקָעָן!

וּוּסְיוּעַטְ וּוּעָרְ נַאֲרָ אַטְעַמְעָן לוֹפְטָ

וּוּעַטְ אַטְעַמְעָן לְעַבְנָסָ פֿוֹן אַטְ-דִּי אַלְעַ לְעַבְנָסָ;

וּוּעַטְ אַטְעַמְעָן דָּאָסָ אֲשׁ פֿוֹן ווַיַּנְטַן גַּעַיאָגָטָ:

וּוּעַטְ אַטְעַמְעָן גַּרְוִילָ פֿוֹן דָּעָרָ נַאֲצִישָׁרְ שְׂרָעָקָ:

וּוּעַטְ אַטְעַמְעָן שִׁינְאָה פֿוֹן גַּרְוִילְיָקָן הָאָסָ;

וּוּעַטְ זַוְכָּן אָ בעַנְקָשָׁאָפָטָ פֿאַרְבְּעָנֶטָן אַיִן גַּאֲטָ

דָעַרְצִיּוֹלְטָעָ אַיִן שָׁוֹרוֹתָ דָעַרְצִיּוֹלְטָעָ אַיִן וּוּאָרָטָ.

אָ, דָוָרוֹת פֿאַרְגָּזָוָטָעָ פֿוֹן דִּיּוֹטְשִׁישָׁעָ העָנֶטָ!

IV

לִיד אַיּו בָּלוּמָעָן

און איצט, בורא עולם,
אריך דיין קנעכט, האב צונזעפנצעזאלט
— אין דיינע איביקע חימלען —
א זאמלונג פון פיעער, אש, רוויז,
פולם און אטעם פון אלע, אלע לעבען.
אריך האב צונזעפנצעזאלט דעם שיין
פון יעדן אינעטס אויגן,
וואס האט געקוקט פון די פלאמען
— פון קינד און טאטעה-מאמע —
אריך האב צונזעפנצעזאלט די לעבען
פון זיירע פאַרברענטע פלייש און ביינער;
אריך האב צונזעפנצעזאלט דעם זאַט
וואס איז געזאָטן — פון בלוט און טראָר
וואס האט געלוייבט בייז דער לעצטער מיניות
או די וועלט וועט זען, די וועלט וועט דערהערן.

אריך האב צונזעפנצעזאלט
פון אלע רינשטיין און אלע וועגן,

פָּוֹן אַלְעַ ווִינְטֶן וּוֹאָס בְּלָאָזֵן אָזֵן יָאָגֵן,
דָּעַם קִיּוֹם פָּוֹן אַטְ-דִּי לְעַבְנֵס וּוֹאָס אַיְבִּיךְ וּוַיְ פַּרְעָן:
— פָּאָרוֹוֹאָס אַיְזֵן דִּי חִיחָה אָזְוִי דָּא דַעֲרָהוֹבֵן?
— פָּאָרוֹוֹאָס זַעֲנָעָן דִּי הַיְמָלָעָן פּוֹל מִיטָּן קְלָנָג
פָּוֹן דִּי גְּלָעָקָר?
— פָּאָרוֹוֹאָס קְנִיעָן דִּי מַעֲנְטִישָׁן פָּאָר וַיְיַעַרְעַ
לַיְיַעַנְעַ גַּעַטְעָר?
אָזֵן נַאֲךְ מַיוֹזָנֶת "פָּאָרוֹוֹאָסֶן" וּוֹאָס דִּי בִּיקְם
גַּיטְמַן אָז עַנְטְּפָעָר ...

אוֹיפְּ דַעַר פָּאָרְכְּלוֹטְיִקְטָעָר עַרְד — בּוֹרָא עַולְמַ —
הָאָבָ אִיר אָ קְנִיפְוָגָג פָּאָרְקְנִיפָּטָה אַנְגְּעַבְנוֹדָן —
צְוֹוִיְשָׁן פְּעַלְדָּעָר גַּעַקְעָרָט אָזֵן וּוּאָלְקָנָס ;
אָזֵן וּוּ אָ שְׁטוּרָעָם וּוּעַט יָאָגֵן,
וּוּ אָ וּוּאָלְקָנָס וּוּעַט זִיךְרָיוֹתָן
וּוְעַלְן פָּוֹן דַיְינָעָה הַוִּיכָּן פָּאָלָן אַטְ-דִּי טְרָעָרָן —
אָזֵן וּוְעַלְן צִיּוֹתִיקָן זַעֲנָעָן, וּוְעַלְן צִיּוֹתִיקָן בְּרוֹתָן.
אָזֵן יְעַדְעַס בְּלוּס וּוֹאָס וּוּעַט אִיר בְּלִי אוֹיפְּבִינָדָן,
וּוְעַלְן אִיר דִּי פְּרוֹכֶת פָּאָרְהִיטָן
אלָם אִיר שְׁעַנְסְטָעָו וּוּנְדָעָר.
אִיר וּוְעַלְן צְוֹנוֹיְפּוֹצְמָלָעָן אִין אָזָמְלָוָג אַיְנְגַעַנְקָעָרָט
אָ פָּאָרְבִּינְדוֹגָנֶג לְאָגָג גַּעַוּזְנְטְשָׁטָן :
פָּוֹן אַלְעַ מַעֲנְטִישָׁן קִינְדָּעָר.
אָזֵן וּוּעַן וּוְעַלְטָס שְׁמָן וּוּעַט מִוּט זַיְעָנָה וּוִינְטָן בְּלָאָזֵן
אָזֵן וּוּעַט דִּי טְרָעָר וּוְעַלְן אַרְוִוְסְרִיוִּיסָן פּוֹנָעָם אַקְעָר

זועט די טרער דאס מעלה מיט פרוכט באהעפטן
כדי מענטש מיט מענטש
זאל' מיט דיר — גאט — זיך בענטשן.

און וו א טרער ס'זועט פון וועמען פאלן,
זועט א טרער זיך פון דער ערד אויפהייבן —
און וועט פאדרפאסטיקן אלע מענטשנэм קואצלאן;
און ס'זועט טרער מיט טרער זיך דערקענען —
און ס'זועט טרער מיט טרער זיך ברידערלעך פארוועבן.

און וווען ס'זועט א שיין זיך וו באוווייז
פון דיין באשאָפַּקְּ : דיין זיין פון אייביקיינן
וועלאן אלע בלומען — צו דיר, גאט —
איין זיינר שפראָן שטייל רעדן,
און זיינר פרוכט אָפְּגָעַבְּן
דער וועלט אַינְגָאנְצְּן
כדי זיך צו באשפייזן.

V

לִידָ אַיִן בְּלֹן מַעַן

אַוִית אִינְגָעָם אַ וּוְאַלְקָן
הַאֲב אֵיך אִינְגָעָז אַמְלָט
אַ זָמְלָונְג פָוּן קִינְדָעֶרְשָׁע גַעַשְׂרִיעָעָן
אֵיך הַאֲב אִינְגָעָז אַמְלָט
זַיְעָרָע שְׁרוּעָק אֹן טּוֹיטָעָנְסְטָן
זַיְעָרָע פֿאַרְלוּיְירְנְקִיְיט
זַיְעָרָע לְעַצְטָע רָפָן אֹן גַעַוְוִינְגָן —

אַ זָמְלָונְג קִינְדָעֶר
צַעְמָלְןָן פָוּן דִוְיטְשִׁישָׁע טַאנְקָעָן!
וּוָסָם זַיְעָרָע גַעַבְיָין אֹן בְּלָוט
איּוֹ צַעְשְׁמִירָט גַעַוְאָרָן
וּוֹי מִצְעַשְׁמִירָט בְּלָאָטָע מִיט אַ קְעַלְמָע.
אֹן דָאָרטָן, אֵין דִי „נַאֲצִי-פֿאַרְצָעָמָונְגָעָן“
הַאֲטָמ דָאָס נַאֲצִי-זּוּוְילְד-גַעְווֹיקָם
— אִינְגָעָטָונְקָעָן אֹן קִינְדָעֶרְשָׁבְלָוט —
זַיְד נָאָך זַיְ אַרְוָמְגִיעִיאָגָט.

מייט טאנקען — גאט — אַרוֹמְגָּנֶט,
און אויפֿ די קינדר ערויַגָּנֶט.

און דערביי,

איןעם מיליטער-מארשרוֹט —
איןעם לויַף פָּן טאנק קענן טאנק
האט דער שטאָלָז פָּן די גערמאַנִישׁע זַיַּן
— מייט זַיְעָרָע שטרוֹיוֹזְוִיסְעָחָאָר
און בלוט-דרוּיטָע פְּנִימָעָר —
אויטאָמָטִישׁ, מייט שמייכָל אָונָן ברָאָזָוּרָנוּגָּג,
מייט אָן אוֹסְגָּעַשְׁטָרָקָטָעָר האָנט וּוְאָכָּגָּנָּעָט,
מייט אָגָּעָנְדָּזָן שְׁפָאָן אָונָן מִוְּטָן קָנָאָל פָּן די אָפְּצָאָסָן,
זַיַּךְ אַיְינָס דָּאָם אַנדָּרָע בָּאָגָּרָסְטָן :
מייט זַיְעָרָע באָזָוְינִיקָּט, באָלִיבָּטָן,
באָזָוְגָּעָן אָונָ פּוֹל מִיט גָּלוּבָּן שְׁלָאָגָּעָר —
הַיְלָה הַוְתָּלָעָה, הַיְלָה הַוְתָּלָעָר !

און פָּן אַטְ-דָּעָם בָּרוּקִ-גְּנָעָשְׁפָּעָנָסְט

— אויפֿ בלוט-פָּאָרְשָׁעָמְטָעָר עָרָד —

ברוקִירָט מִיט פְּלוּיָשׁ, מייט בֵּין, מייט בלּוֹט,

מייט קִינְדָּרָשָׁע צַעֲקוּוּעַשְׁטָעָע כַּעֲפָעָלָעָה,

הָאָבָן אַרוֹיְסָגְּעָקָוּקָט זַיְעָרָע אַיְגָּעָלָעָר,

זַיְעָרָע יְדִישָׁע קִינְדָּרָשָׁע אַיְגָּעָלָעָר !

און זַיְעָרָע צַעֲקוּוּעַשְׁטָטָט אָונָ צַעֲרִיבָּעָנָע מִילְעָכָלָעָה

זַעַנְעָן מִיט אָ צַעְהָאָקָטָן אֶל רָחָמִים גַּעַלְעָנָן ;

געוּאַלט האָבָן זַיִ רְחָמִים צַוְ דֵיר, גֶאָט, רְוָפָן,
אוֹן גַעֲרוֹפָן האָבָן זַיִ צַוְ דֵי בְנֵי בָאָרְכָאָרְן —
וּוֹאָסָ האָבָן גַעֲזָנְגָעָן זַיִ עַיר אוֹיסְגַעַזְגַעַנְגַעַנְעָן מַאֲנַסְטָעַר-לִידָה:
— "וּוֹעֵן יְדָן-בְּלוֹטָ פָוָן מַעֲסָרָ שְׁפָרִיצָט —
אי וּוֹי גָוָת, צַי וּוֹי גָוָת . . ."
וּוֹאָסָ האָבָט דָעַם "הַיְתָלָעָרְ-צַוָּאָנָג" צַוְ אַ קּוֹלָט דָעַרְפִירָט,
צַוְמַחְאַקְנְקָרְיוֹין גַעֲקָנִיט, גַעֲדִינִיט,
מִיטָפָאָרְבָּרְעַכְעַרְ-גַיְיסָט זַיִעָרָ וּוֹעַלָט גַעֲשָׁפִינִיט.

אוֹן אַיך — וּוֹאָסָ בֵין פָאָרְבִּיגַעַנְגַעַנְעָן —
אוֹן האָבָג גַעֲזָעָן דִי קִינְדָעָר לִיגָן אָן לְעַבְנָם
וּוֹאַנְדָאַלִישָ צַעַשְׁטִיכְלָטָה, צַעַשְׁפְּלִיטָעָט ;
הַאָבָג גַעֲקָוָקָט אַוִיפָ דִי דִיְתְשִׁישָׁע זַיִ
וּוֹאָסָ האָבָן פָאָרְעַנְדִיקָט דָעַם טַאַגְ-אַרְבָּעָט.
אוֹן וּוֹעֵן דִי נַאֲכָט אַיּוֹ צַוְגַעְפָאָלָן
אוֹן זַיִ וּעְנָעָן זַאְטָעָ פָוָן גְּלָוָט אָן מַאְרָד אַוּוּקְגַעַנְגַעַנְעָן,
הַאָבָג אַיךְ פָוָן דָעַר עַוד צַוְנוֹיְפָגְנָנוֹמוֹעָן
זַיִיעָרָעָ לְעַצְטָעָ גַעֲזָוִינִיעָן —
זַיִיעָרָעָ לְעַצְטָעָ שְׁלוֹבָצָן,
דָעַם טַוִיטְשָרָעָק וּוֹאָסָ אַיּוֹ גַעֲלָעָן
אוֹן זַיִיעָרָעָ אַוִיגְעַלְעָד אָן בְּלִיקָן ;
אוֹן האָבָג פָוָן דָעַם בְּרוֹקְ-גַשְׁפָעָנָם אַרְוִיְמַגְעָהוִיבָן
זַיִיעָרָעָ צַוְגַעְקָלְעַפְטָעָ אַדְעַרְלָעָד
וּוֹאָסָ האָבָן זַיִ זַיִ וּוֹיְגַעְמָלָעָד
קָאַנוֹוּלְטָיוֹוֹ פָוָן דָעַר עַוד גַעֲרִיסָן,

אש פון מיזבח

און זענען געליבן איינגעקלעפעט,
אין דער הארט,
מייט טאנקען,
איינגענקנטטעןער ערעד.

— — — — —

אויך האב איך צוניפגעזאלט
דערבי אויף אַ צווײיטן וואָלְקָן
די טרייט, פון נאָך קידעה, וואָם זענען
בָּאָרוּעוּסָע, נאָקעטע, עַלְנֵט אָן הוֹגְנָעָרִיקָע,
מייט קנוּט אָן מייט דער קָלְבָּע פָּוּן דער בִּיקָם
געטריבן גָּעוּזָאָרֶן צַו די נָצְעִיאָוּוֹנָס;
און דָּארְטָן, הַיְלָפָלָאָזָו אָן אַלְיָין
— אַיְן זַיְעַר קִינְדְּעַרְשָׁעָר פָּאָרְלוּוֹרְנִיקִיט
הַאָבָן די "מעַנְגָּעָלָע דָּאָקְטוּרָעָם"
אויף זַי גַּעַמָּאָכָט עַקְסְּפָעָרִימָעָנָט,
צִים סָופָ אָוִיסְגַּעַצְאָפָט דָּאָס בְּלָוְט
און זַי דָּעָרְנָאָךְ פָּאָרְבָּרָעָנְט ...

און בי אַטְּדָעָם קִינְדְּעַרְמָאָרְד
זענען צוּויִי עדות גְּעוּזָן:
— צוּויִי עדות וואָם וועַלְן אַיְビָק זַאנְן עדות —
דער הוּיך אַיְן די היַמְלָעָן אָן דָּאָס לִיבְט דָּא פָּאָרְשָׁעָמָט.

— — — — —

אויך האב אויך צונזונגעוזאלט

די שיידערנדע גרויל-שרעken

פון משחלעך און שלמה להענ.

אויף וועמען די "ס. ס. העלדז" —

האבן ארויפגעיאנט זיינערע דראפערטע הינט.

און האבן אזי זאט געשמייכלט און געקוקט

ווי די הינט, צו צוווי אויף א קינה,

צעלליקן און צערויסן זוי;

רייסן אראוים זיינערע העלהזעלעך

און לעקן אווים דאס בלוט

היים און רויט און פריש ...

נאכעהר מיט זיינער פארבלוטיקטעה הענט

ווישן אפ די פארבלוטיקטעה מארדעם

פון זיינערע ליינדע הינט.

און אויף דער פלאך פון דער ערעד

האט זיך אויסגעשפֿרײַט די שטילקייט

פון קינדרשן אויסגײַן ...

א סקלין און וויען

פון די פעט-זאטעה הינט

אין א געמייש

פון א חיחש ווילד געלעכטער

פון די בני עמלק.

אויך האב אויך צונזונגעוזאלט

טוויטאנגסטן פון גוטסדייקע קינדרע

אש פון מיזובח

באים איסצטפן זיינער בלוט,
כדי אינשפֿרִיצָן לעבן
דעַר נאצְישָׁעֶר חיה... .

און זיי, אט-די קינדערלעך,
אוֹסְמָגְעַזְמָטָע, אוֹסְמָגְעַזְמָטָע,
זענען שטומ און שטילע אוֹסְמָגְעַזְמָנָגעַן.

אוּיךְ האָבָּא אָיךְ צְנוּיֵּפְנָעַזְמָלָט
— נָאָךְ אָוּפְּךְ אָוּפְּךְ —
די יידְישַׁ-קִינְדְּעַרְשָׁע גַּעֲפִילְן,
וואָסָם האָבָּא זיינְרָע לְאַלְקָעַלְעָד
ברְיוּוּעַלְעָד גַּעֲשִׁרְבִּין.
און האָבָּא אַיְן זיינְרָע הַעֲרַצְעַלְעָד פָּאַרְצִיכְבָּנָט
דעם נָאָצְ-דִּיְתְּשִׁישָׁן בִּיּוֹזְוֹנְדָעָר
וואָסָם האָט גַּעֲוָאָלָט די וּוּלְטָה באַהֲרָשָׁן
אוּפְּךְ גַּאנְצָן צְעַנְדְּלִינְגָּעָר יָאָרְהָוָנְדָעָרט... .

אָ וּי שְׁוֹעֵר דָּאָם אַיְן גַּעֲוָעָן —
זָמְלָעָן זָמְלָונְגָּעָן אָוּפְּךְ דִּיְנָעָן וּוּאָלְקָנָם !
אָ וּי שְׁוֹעֵר דָּאָם אַיְן גַּעֲוָעָן
זָעָן קִינְדְּעַלְעָד טַוִּית-צַעֲשָׁרָאָקָן ;
הָעָרָן זְייַי שְׁרִיְעָן, זָעָן זְייַי קְלָאנָן ;
זָעָן זְייַי פָּאַרְטִּילְטָע, זָעָן זְייַי פָּאַרְלוּוֹן,
און נִישְׁטָה קָעָנָעָן הַעַלְפָן, נִישְׁטָה קָעָנָעָן טְרִיסְטָן,
אָפְּלָוּ נִישְׁטָה קָעָנָעָן צְוָאָנָן אָהָילְפָּ... !

אין אייער עַלְנְטְקִיּוֹת — קינדערלעך
שטיי אין ווי איר באעוולט;
איך זאמל אייער אוייסגעווינטער טרען,
איך זאמל די טרייט פון אייער לעצטן גאנג;
איך זאמל דעם פולס פון אייער הערצעלעך
וואס האט איזינגעוזאפעט אין ירושה פון דורות:
לייבע גלויבן, דערהויבונג, געפילן;
געגלייבט אינעם מענטשן;
געלעבט דאס טענגלעכע לעבן,
און ווערנדיק פארטיליקט —
קינדערש דאס געגלייבט ...

איך זע אייך קינדערלעך, נײַן און קומען.
איך זע אייך קינדערלעך: איר זענט דאס,
ס'האט געבענטשט אייך טاطע און מאמע —
באים געבורט פון אייער שעה.

איך זע אייך נײַן און זע אייך קומען
אייער וועלט איזו נישט צעשטוויבט,
זאל דער האקנקריין זיין דער נאמען
פון דער וועלט וואס האט דאס דערלויבט.

זאל דער האקנקריין בָּאֶזְוְנְגָּנוֹן
די נאצְיַ-חָצֵן גַּעֲפַרְכְּשׁ מִיט בְּלֹט;
AIR זענט קינדער דער יסוד פון פריהוית,
אין אַ וּוּלְט מִיט גְּלוּבָן, לִיכְט אַן לִיב.

— — — — —

א. יידישע קינדער,
קינדערלעך מיינע !

פָּן אַיִּיעַרְעַ טְרָעָרֶן הַאֲכָב אַיךְ פָּעָדָעַם גַּעַשְׁפִּינְטַ
אָוֹן פָּן דֵּי פָּעָדָעַם גַּעַוּעַכְטַ פָּאָר אַיךְ קְלִיְּדָעַרְ
אַיר וּוּעַט נִישְׁתַּמְטֵז זַיְן הַוִּיל אָוֹן נַאֲקָעַט שָׂוִין מַעַרְ
אַיר וּוּעַט זַיְן וּוּגַעַוּן — דּוֹרָהָות וּוּנְדָעָרְ.

אַיךְ שִׁיכְבָּעַלְעַךְ הַאֲכָב אַיךְ פָּאָר אַיךְ פָּאָרְגְּרָנוּיַּט
מִיט פָּעָדָעַם פָּן אַיִּיעַרְעַ הַיְּלִיקְסְּטָעַ טְרָעָרֶן,
אָוֹן הַוִּטְעַלְעַךְ וּוּאַרְעַמְעַ, בְּלוּיְוּוּיִם אָוֹן דְּוִיטַ
גַּעַפְּאַרְבְּטַעְ פָּן רַעֲגַנְבּוּיְגַן, בָּאֲגִינְעַן אָוֹן שְׁטָעָרֶן.

נוֹ קוֹקֶט מִיט דֵּי אַיִּיגְעַלְעַךְ אַיִּיעַרְעַ צְוֹוִיַּ
אָוֹן גִּיטְ אָפְ דָּעַרְ וּוּלְטַ אַיִּעַרְ שְׁלָוִם ;
אָוֹן גִּיטְ אַירְ אָכְרָכָה פָּן לְעַבְנָן אָוֹן פְּרִיְידַ
כָּאַטְשַׁ פָּאָר אַיךְ אַיְזָה דָּאָם בְּלוּזָה נַאֲרַ אָחָלָוּם . . .

פָּאָרְבְּרָעַנְטַ הַאֲטַ אָצְוִוְוִיגְ דָּעַרְ שְׁוֹנָא נִשְׁתַּמְטֵז מַעַרְ
דָּאָם יִדְיִישַׁעַ קִינְדַּ וּוּעַט זַיְן אַיְבִּיךְ !
יְעַדְן פְּסַח צָוָם סְדָרָ, וּוּעַט אַירְ אַיךְ זַיְן
לְעַגְעַנְדָּאַרִישַׁ, שְׁפִילְעֻוּדוּקַ, פְּרִיְידַ.

ס'אַיְזַ נִשְׁתַּמְטֵז גַּעַוּן קִיּוֹן בָּאַזְוַנְדָּעַרְעַ גַּרְלַ
אָוֹן נִשְׁתַּמְטֵז קִיּוֹן בָּאַזְוַנְדָּעַרְעַ וּוּיְיַעַן ;

ס'אייז נישט געוווען גענוג געלט
בדי זיך אויסצוקויפן ;
איינגעקלאמט איז שטן
זענען געליבן אייעדרע געשרייען,
און א רופן — וואם האט זיך
צו קיינעם נישט דעררופן ...

—————

און גראטען די בתולח
— געקושט און געצערטלט —
וואם האט אויסגעטאנצט איר אידיליע
אין דער צעהוליטער "קריסטאל-גאנט"
וואו דער יונקער מיט בראזוירונג
האט גאט און שטעת פארזוייט
מייט ברוכשטייקער פון שיבין
מייט שייפגענטער צעהאקטע
— קינד און קויט פארגוואלטיקט —
וואו א ציגעניש האט געוויזן :
"דא היר ווינט א יודע".

—————

גרטען, האט געשפילט אויפן קלאוויר
האט געשפילט די קראנקנשוועטען,
און האט געפרוייט זיך מיטן נאצ'יגליך

וואם האט געגעבן דעם קאשמאָר-באַדינְג :
יעדר יוננפּרוֹי וואם גלויבּת אינעם האקנְקְריִיעַ,
דאָרָף דעם פֿאַטְעֶרְלָאנְד געבן אַ זוּן .
מעג זיין פֿוּן אַ פֿערְד
אַכְּבִּי אַ יונקְעַר אַ הְּלִיד !

זי האט אַיר זוּבְּרָעַ נְאַקְעַטְקִיְּתַ
היַם, גּוּוֹאַשְׁׂן אָזְן גּוּוֹנוֹנְשַׁן —
אוּפְּ אַיר שְׁוּעָל אַוּעֲקָנְעַשְׁטָעלְט ...
דָּעַר נְאַצְּיוֹם האט באַפְּוּלְן,
דָּעַר האקנְקְריִיעַ האט גּעַצְּיוֹכְנַט דָּעַם וּוּגַן .
— דָּאַם אַיז גּוּוֹיִים די הְוִיכָע טְוֵגַן —
אָזְן גּרְעַטְיְּעַן האט באַוּוֹילְקַט די שְׁטָעַג .

נְאַצְּיִ-סְאַלְדָּאַט האט זי מְזֻנָּה גּוּוֹעַן,
פֿאַטְעֶרְלָאנְד האט אַיר קִינְד דָּעַרְקַעַנט ;
אַיר דָּוָר וּוּט זִין דָּעַר שְׁרָעַק פּוֹנְעַם מְאַרְגַּן,
דָּעַר שְׁרָעַק פּוֹנְעַם מְעַנְטְּשַׁן, דָּעַר שְׁרָעַק פֿוּן דָּעַר וּוּלְט .
—————
—————
—————
—————

— אַ, קִינְדְּעַר מִיְּנָעַ, אַזְוִי צְעַשְׁפְּלִיטְעַרט ! —
זָאַל אַיךְ קְדִישׁ זָאָגַן,
— אַיזוֹ וּוּאַלְקָנָם זָאָגַן נִישְׁטַ קִיּוֹן קְדִישׁ .
זָאַל אַיךְ שְׁבָעָה זִיכְּן ,

— איז וואָלְקַנֵּס זִיכְרָן נִישְׁתַּחֲוֵד קִיּוֹן שְׁבָעָה.

איך קומ איזיך היינט

איין אַטְ-דִּי שְׂוּרוֹת צְוָנוּיֶפְזָמְלָעַן
און וועל איזיך ברענגן צו א ישוב
וואַיַּדְךְ לְעַבְנָן פְּלָאנְצָט אָוֹן בּוֹיט
זַיִן טַעַגְלָעַכְנָן לְעַבְנָס-קִיּוֹט.

א. קִינְדָּעָר מִיְנָעָן, אָזְוִי צְעַשְׁטוּבְכָּטָע —

מייטן כוח פונעם האַקְנְקִרְיֵין !

איך וועל איזיך אלע צְוָנוּיֶפְזָמְלָעַן —
אויף די בלעטעלעך פֿוֹן יַעֲדָעָר בְּלָוִים ;
אויף די ברענגן פֿוֹן יַעֲדָן רַעֲגָן,
אויף די טראָפְנָס פֿוֹן דָּעַם טָוִי,
און דָּאָס לִיד נִשְׁתַּחֲוֵד אַוְיסְגַּזְוִינְגָן —
וועט ווַיְדָעָר זַיִן גַּזְאָנָג אָוֹן טְרוּוִים.

א. קִינְדָּעָר מִיְנָעָן,

פֿוֹן מִיִּן שְׁטָאָס אָזְוִי פָּאָרְטְּיְילִיקְט !
וואַו דער טָוִי וועט זִיךְרָן אַוְיסְשְׁפְּרִיטָן,
וואַו אַ בְּלָוִים וועט זִיךְרָן צְעַבְלִיעָן,
וואַו אַ רַעֲגָן וועט אַ בְּרַכְהָ זַיִן ;
דאָרט וועט אַיְעָר לִיד זַיְנְגָן שִׁירָה,
און וועט איזיך רַוְפָּן — וַיִּדְאָס לְעַבְנָן רַוְפָּט.

אַיְר וועט קוֹקָן דָּעַר וועלט אַיְן פְּנִים

און וועט אַיְר זַיְנְגָן, זַיְנְגָן לִידָעָר :

אש פון מיזבָּח

פריע, אויב די וועלט ווועט וועלן פרוי זיין;
שטרודעס-ליידער, אויב די וועלט ווועט וועלן שטרודעס;
נאָר ווּ ווַיְצָה אָוָן זָאנְג ווַעֲט מִיטּ פְּרִישָׁן
ברודיט הייס שמעקן,
דאָרט ווועט אַיעֵד לִיד אַברְכָּה זַיְן.

אוֹן ווּ ס'וּעַט
אַ בּוּם צְעַבְּלִיעָן —
וַעֲט זַיְן גַּזְוַעַנְג
וַעֲט זַיְן נְגִינָה.
אוֹן ווּ ס'וּעַט
אַ פְּרוֹכְטָן זַיְד מַעֲרָן —
דאָרט ווועט דָּאמֶש עַנְסְטָע :
דָּעַר מַעֲנְטִישְׁלָעַכְּעָר שְׂטָאָם,
זַיְגָעָן שִׁירָה אָוָן שִׁירָה שִׁירָים.
אַפְּילָו די פִּיגְגָּלָעָך
פָּוָן וַיְיָרָע נַעֲסָטָן פָּאַרְטְּרִיבָן —
וַעֲלָן קָוְמָעָן, וַעֲלָן זַיְגָעָן שִׁירָה
אוֹן נַיְעַ נַעֲסָטָן
דאַ אַוְיְפָלְעָן.

VII

לֵיה אַיִן בְּלֹנוּמָעָן

אויך האב אויך צווניפגעז אומלט

— אָ, אַלמְעַכְתִּיקָעָר!

אויף אלע חנוכה-פלעמעלעך

די פיעערן פונעם אויפשטיינד

פָּזׂ וּוְאֲרְשָׁעְוֹעֵד גַּעֲטָא.

די פיעערן פונעם אויפשטיינד

פונעם פָּרְבָּלוֹטִיקָטָן בִּיאַלְיָסְטָאָק.

די פיעערן פונעם אויפשטיינד

פונעם העלדיישן טישענסטאייכאָו.

די פיעערן פונעם אויפשטיינד

פָּזׂ דִּי קְדוּשִׁים פָּזׂ בָּרְגָּעָזְבָּלְזָעָן.

אוֹן נָאָךְ אָוֹן נָאָךְ ...

אויך האב צווניפגעז אומלט

די פיעערן פָּזׂ אַלְעַגְּזָוְקָאָמָעָן,

די פיעירן פון אלע בראנד-איווען.
 דעם לעצטן בליך פון די געפאלענע
 אויף אלע נאציזוועגן ;
 דעם לעצטן בליך —
 וו דער מענטש האט גיעזען
 פארניכטטעט און צעשטערט
 זיין שטוב, זיין היימ,
 זיין המשך און זיין וועלט.

אויך האכ איך אויפגענו מען אין מײַן זאמלונג
 — ווי א לעגענדע אן אויסגעעלעבטע —
 דעם פלאם פון דער יידישער נגורות,
 וו א טאכטער פון בני ישראל
 האט זיך אנגענרט מיט א פאנצער באָמבעט,
 זיך איינגעוויקט אין נאפט,
 און אַנגעצונדן אין העליין פיעיר —
 זיך אַרוּפֿגָעָוָאָרְפָּן פון אַהֲרֹן גָּרְנָט
 אויף אַ מָּרְשָׁרוֹת דִּוִּישָׁיָּשׁ שְׂטוּרָעָם-זָוָגָנָם,
 ווּאַס וּעַנְעָן וּוּיְמָשְׁחִיתִים גַּעַלְאָפָּן אַיבָּעָר דָּעָר שְׁטָאָט
 אַן מִיט זְוִיּוּרָע קָאנָאנָן אַן פּוֹלְעָמִיאָטָן
 דָּעָר בְּאָפְּעָלְקָעְרוֹנָג — אויף לִינְקָם אַן רָעְכָּטָס — באַשָּׁאָסָן,

אַן מִיטָּן כּוֹחַ פָּוּן אַטְ-דָּעָר גְּבוֹרָה —
 מִיט דָּעָר הַלְּדָנְקָרָאָפָּט פָּוּן אַיר מָוֶת,
 האט זיך פָּאָרָאַיְבִּיקָּט דֻּעַם אוֹפְּשָׁטָאָנד

פָּנִים וּוֹאֲרַשְׁעָנוּעָרִ גַּעֲטָא.
 דָּעַם אֲוִיפְשַׁטְאָנֵד
 קָעָגָן רְוִיכָן אָזָן גַּזְוִילָה,
 קָעָגָן מַאֲרוֹד אָזָן פָּאֲרַבְּרָעָן;
 קָעָגָן אָוְמְבָאַשְׁטָרָאַפְּטָעָר,
 אָוְמְגַעְצָאַמְטָעָר, אָוְסְגַּעַלְיְוִבְּטָעָר
 יוֹנְקָעָרִ-גָּאַצְּיִ-מְעַרְדָּעָרִי.

אַט זַעַם זַי — דָּאָרָט, גַּאַט —
 אַיְן אַיר הַעַלְדִּישָׂן פָּאַלְגָּן,
 אַוִּיפָּ שְׁטוּרָעָם-זְוּעָגְנָעָר
 וּוֹאָסָם שְׁפִיּוּן מִיטָּטוּט !
 סְ'אַיְזָן פָּלָאָס אִידְרָעָהָרָן,
 כְּאַיְזָן פָּלָאָס אִירָעָ אַוְינָן,
 כְּאַיְזָן צַעֲקַנְיְפָט אָזָן צַעֲבִינְדָּן אַירָן צַאָרָן,
 זַי וּוֹיְלָ מַעָר אַיְן לְוַפְּטָן נִישְׁתָּ טְרוּיָעָן —
 אָזָן וּוֹיְלָ מַעָר קִיּוֹן לְעַבְּנָס נִישְׁתָּ בָּאָרְגָּן.
 וּוֹיְ דָעָר וּוֹיְנָט אַיְגָעָם שְׁטוּרָעָם גַּעַפְּרָעָמָט —
 וּוֹאָךְ אַיְזָן דָאָ אַיר אַוְיגָ אַיְן דִּיְוָן הַיְמָל ;
 אַט צַעֲנְטָל סְעַקְוַנְדָעָ אַירָן פָּאַלְגָּן
 אָזָן אַזְנָ אַיְבִּיקִיָּת, אָזָן אַיְבִּיקִיָּת אַירָן לְעַבְּן ;
 זָאָל זַיְן וּוֹאָסָם סְ'זָוָל סְ'זָאָל קָוּמָעָן
 דָעָר אֲוִיפְשַׁטְאָנֵד מִיטָּט אַיר אַיְזָן צַעֲצְנְדָן,
 דָא אַיְזָן זַי מִיטָּט פָּלָאָס קָעָגָן פִּיעָר
 אַיְזָן קָאַמְפָּ קָעָגָן וּוֹיְלָדָעָ בָּאָרְבָּאָרָן.

אָשְׁפּוֹן מִזְבֵּחַ

אָשְׁפּוֹן מִזְבֵּחַ
אַיְלָה בֵּין שְׂטָאַלַּץ מִיטָּן הַיִנְטָט
פּוֹן דִּין זַיְן דָּא אָוֹן לַעֲבָן;
אַיְלָה בֵּין שְׂטָאַלַּץ מִיטָּן נַעֲכָטָן
פּוֹן דִּינְגַּע טַעַג אָוֹן דִּין קַיּוּם.
טְאַכְּטָעָר פּוֹן עַמְּ יִשְׂרָאֵל!
דוֹ וּוּסְטָ אַוְּפָ אֶלְעָ אַיְבִּיקְיַיטָּן זַיְן דָּא אָוֹן לַעֲבָן
אוֹן וּוּסְטָ אֶלְעָ דָּוּרוֹת
מִיטָּן לַעֲבָן בַּאַשְׁטְרָעָבָן.

VIII

ליד אין בלו מען

טָאכְטָעַר פּוֹנָעַם אַוִיפְשַׁטָּאַנד
פּוֹן וּוְאַרְשָׁעַוּעַר גַּעֲטָא ! —
אַיךְ הָאָב גַּזְאַמְלָט דִּין אַש
אוֹן הָאָב גַּזְאַמְלָט דִּין הַעַלְדָּנְקָרָאַפְּט ;
אַיךְ הָאָב גַּזְאַמְלָט דִּין בְּלוֹט
אוֹן דִּין פְּלוֹיֵישׁ וּוְאַסְטָן נַאֲךְ בְּרַעַנְט ;
אַין דִּין צַאַנְקָעַן אַין פְּלַאַמְעָן
לִיגַט דִּין חָאַרְץ אוֹן דִּין לְעַבְנַן .
אוֹן אַין יְעַדְן וּוְאַרְטָשׁ פּוֹל מִיטְ פְּרַיְיד
לִיגַט דִּין זַיְן — דָא פְּאַרְזּוּעַכְט .

דוֹ הַאַסְטָט מִיטְ דִּין אַיבְּכָרָמוֹת
די בְּרַאַנְדְּ-אוּוֹנוֹן אַוִיפְגַּעַרְיסִין ;
וּוֹ גַּעֲבַרְעַנְט הַאַטְ דָּס בְּלוֹט
פּוֹן טָאַטְעַ-מַאַמְעַ אוֹן קִינְדַּ
וּוֹ דיַ וּוּלְטַ הַאַטְ גַּעֲוָגְטָט
אוֹן הַאַטְ דָּס אַלְעַם פְּאַרְגּוֹמָעַן :

אַשְׁר פָּוֹן מִיּוֹבְּחָ

דעם פְּלָאָס פָּוֹן דֵּי פִּיעָרָן,
דעם מכשפס יְוָבְּלָעָן פָּוֹן זִינָד.

זעקס מִילְיאָן קְדוּשִׁים
פָּאָרְבְּרָעָנֶט אִין אַטְ-דֵּי פְּלָאָמָעָן;
אַ מִילְיאָן צְעִשְׁטוּבְּטָע
אוּתָּה אַלְעָן פְּרָאָנָטָן פָּוֹן מְלָחָמָה,
— כְּדֵי רָאָטָעוּעָן דָּאָם וּוּלְטָל
פָּוֹן נָאָצִי-חִיהָשָׁע פָּאָרְבְּרָעָכָע —
אוֹן אִין דֵּי הִימְלָעָן
הַאֲבָן דֵּי שְׁטָעָרָן זִיךְ גַּעַצְוָנָדָן,
אוֹן אוּמְגַעְשָׁפְּרִיט דֵּי שְׁטָרָאָלָן
וּוִיְּטָאָן וּוִיְּטָאָן הַעֲכָעָר.

אַטְ-דֵּי זָאָמְלָונָג צְנוּנִיפְגְּעָזָאָמָלָט
אוּתָּה דֵּי וּוּאָלְקָנָט פָּוֹן דִּין הִוְמָלָ :
דָּעָר הַעֲלְדָנָמוֹט פָּוֹן דֵּי אַיְוּפְשָׁטָעָנְדָלָעָר
וּוָאָם הַאֲבָן גַּעַקְעַמְפָט מִיטָּצִיָּן אוֹן נְעָנָלָן
— נִישְׁטָּה גַּעַוְעָן פָּאָה זַיְּקִין בִּיקְפָּן
קִיְּזָן פּוּלְעָמִיאָטָן, קִיְּזָן גַּעַוְעָר, —
זַיְּעָר אַשְׁ אַיְוֹ דָאָגְעַבְּלָבָן
אוֹן אוּיךְ דָעָר גַּלְיָן פָּוֹן זַיְּעָר טְרָעָה.

אַטְ-דֵּי וּוּאָלְקָנָט —
זַוְעָלָן שְׁטוּרָעָמָעָן דִּין וּוּלְטָל ;
זַוְעָלָן אוּיפְרָיוֹסָן דֵּי וּוּאָרְצָלָעָן

ה א ס א מ ד ו ב .

וואם פַּלְאָפְּלָרִיְּד האָכֵן פַּאֲרָגָעֶצֶט ;
וויי ווּלְזָן אַרְוִיסְרִיְּסָן דֵּי צִינְגָּעֶר
פָּוֹן אַלְעָ גַּעַצְ-גַּלְעָקָעָר,
וּלְזָן צַעְפִּיצְלָעָן זַיְעָרָע צָוָאנְגָּעָן,
זַיְעָר שְׁמִיְּעָן מִיט גַּעַזְעָן.

אוֹן וּוֹעֵן סְ'וּעַט
וּוֹ נָאָר אַשְׁטוּרָעָם יָאָגָּן
אוֹיפָּט יִמְּ, אוֹיפָּט שְׂטָאָטָט,
אוֹיפָּט וּאָלָד אוֹן בְּעֵלָה,
דָּאָרָט וּוֹעֵט עָר וּוֹלָד גַּוּוּיקָם צָעַקְנִיעָן,
אוֹמְרָעַכְתָּן צְעַבְרָעָכָן,
גַּעַזְקָעָם צְעַשְׁטוּבָּהָן,
וּוֹי מְצַעְשְׁטוּבָּט שְׁטוּבָּ אַיבָּעָר דָּעָר עָרָד.

עָר וּוֹעֵט בֵּי דֵי יִמְעָן
זַיְעָר הַאָפְּטִיקִיְּטָ נְעַמְעָן,
אוֹן וּוֹעֵט אַיְן זַיְעָר קְרָאָפָט
זִיךְ מְטוּקָהָן, שְׂטָאָרָקָן ;
אוֹן וּוֹעֵט אַיְן גַּעַלְיוֹף
אוֹן וּוֹעֵט אַיְן גַּעַיְעָג
שְׁפָרוֹבָּ צְעַרְיִיסָּן
וּוֹי נָאָסָן פָּאָפָרָ.

אוֹן וּוֹסְ'וּעַט וּוֹאָרְצָלָעָן זִיךְ שְׁנָאָה
אוֹן סְ'זּוּעַט וּוֹאָרְצָלָעָן זִיךְ טְוִוָּט —

אש פון מיזבח

דארט ווועט שטורעמען שטורען
און ווועט בראזיירן זיין מוט.

און דו נאָר אלַיְוֹן,
נאָר דו — בּוֹרָא עַולְם —
וועסט צוימען זיין דזערן
און ווועסט שטיילן זיין פִּין.

בלויו שטורען ווועט קענען
— מיט אַטְדָּעֶר ווועלט —
שטורען-שפֿראָך רעדן;
ס'וועלן קאנָאנָען פֿאַרְשְׁטוּמְפֿן
זֵיַעַר אַיְנְצִיךְ בְּלִינְד אַוְיגּ;
אוּבּ דַּי גַּעֲצְנִידְגִּישׁׁע ווועלט
ווַיְלַא לְעַבְנַן פּוֹן מִילְחָמָה —
אַט אַיְזַן זַי אַטְ-דַּי ווועלט:
איַר מִילְיָטָעָר-מַאְשִׁין אַיְן לוֹבּ!

אין בלוט און אין אומקום
לייגט דאמ לעבען אַ גַּעֲנָאָרְטָעָר;
צווישן פֿוַיְקַל אַוְן פֿלְפּֿל —
אַ צּוֹגְעַזְגַּטְעַ יַעַנְעַ ווועלט פּוֹן נַאֲרָעָרִי;
פּוֹן פֿוַיְקַפְּטַטְעַ אַרְוִוִּים
גַּעֲפְּרַעְפְּלַטְעַ פֿרְיְוִידְן,
די גַּאַס אַיְן גַּעֲפְּלוֹידְעַר
איַז פּוֹל מִיט פֿלְאַפְּלָעָרִי.

אין אט-דעם געפלאנטער
— און פינצטערער צעמיישונג —
לייגט דאס לעבן א צעשטוויבטהער,
לייגט דאס וווארט אין גארימעררי;
— דער אמת: א מות אויפן צלם,
די וועלט: אינעם פויסט פונעם אשמדאי.
—————

VIII

ה י ט ל ע ר י ג ע ש פ ע נ ס ט

היטלערם צואנגע-באגער מיט זייןע הארדעם
צו באהערשן די וועלט אויף טויזנט יאָר ;
וואָס האָט "פאראָרדנט" צו עסן די הינט —
כדי צו ווערן פֿעַסְטָעֶר, שטארקער, זיכערער ;
איו געליבּן ברוך אָזֶן ברוכשטייקער,
בלוט אָזֶן צוֹאנְגַּ-מלְחָמָה ברוכשטייקער ;
וואָס דער יִם, די צִיּוֹת, דער ווינט,
דער נאָצִים אֵין היטלער-גֿעַשְׁפָּעָנֶסֶט
וועט נאָך אַנְפָּנֶד
אַרוֹסְוֹאָרֶפֶן אוֹיפֶּן אַלְעָ בְּרָעֶגֶן ;
ווע דַּי נאָך שְׂטוּרָעָם-שְׂטוּלְקִיּוֹט
וועטע זיך קִיְּקָלָעָן אוֹיפֶּן אַלְעָ וּוּגָן,
אָזֶן ווִיכְעָרָ-וּוִינְטְּלָעָן
וועלָן דְּרִיעָן זָאוּעוּרָכוּם . . .

קלְיָין וועלָן בְּלִיבְּן די יִמְעָן
אָזֶן וועלָן נִישְׁטָ צְעַשְׁוּיְינָקָעָן

— אפִילו און צוויי טויזנט איבוקויטן —

די "שטייקען זייפע
פונ ריין יודענפֿעטט".
וואס די נאצ'ים האבן פֿאַברְיעַזֶּרט
פֿון יידיש פֿלוֹיש און בֵּין;
כדי דאס פֿאָלק זאָל ווֹאַשְׁן זיינָע צִין,
זאָל ווֹאַשְׁן זיינָע הענט,
זאָל ווֹאַשְׁן זיינָע פְּנִים.
זאָל ווֹאַשְׁן לַיְב אָן לענד.

—————

צוגליך אויף אלע ווענן און פֿעלְדָּער
וועלְן אלע פֿלאָנצָן וואָקסָן אָן גְּרִינְעָן.
— גְּרִינְעָן, גְּרִינְעָן אָן בליעָן! —

די בלומען וועלְן בליעָן בלומען
און די רויין וועלְן בליעָן רויין;
און די שמעטערלְיגָען וועלְן פֿוצָן זיינָע פֿלוֹגָעלְעָד;
און די קינדער פֿון דער גאנצָעָר מענטשָׁהוּיט
וועלְן זיך קינדערש שפּוּלְן:
אין ציגלְמִיגָּל, אין אַינְגָּרְבִּינְעָן,
קינדערש שטיפּן אָן זיך פֿאַרשְׁטִיפּן;
אויף אלע ווענן זינְגָּעָן, ליַאֲרֻעְמָעָן,
און קינדערש זיך צְעֻווּיְינְעָן ...
און אַ מִינְעָטָם שְׁפּעַטָּעָר —
קינדערש צְרוּיק אַוְפְּשִׁיינְעָן;

זוי דער טאג שיינט אויפ אין דעם באגינען,
אונטער א טעפיך פון טוי און שטראָלן,
כדי דו — דיכטער —
זאלטט דאמ אלן דערציילן,
אוין דו — מאלער —
זאלטט דאמ מאלן
מייט צוויי קינדער-טוריין —
פרישע, הייסע,
פון צוויי אויגן —
וואם א מאמע האט אויסגעקושט.

IX

לִידָ אַיִן בְּלֹמְעָן

**אָנָּן אִיצְטַ מִיּוֹן פָּאֵלָק —
אַיְן גַּעֲזָנָג פָּוּן דִּין וּוּאָרָט
בְּלִיבָּן דַּי טָעַג פָּנוּם לְעָכָן :**

**— סְהָאָט זִיךְ דִּין בְּלוֹט אַרְיִינְגָּעָטָן
אַיְן אֶלְעָ לְעָכָנָם פָּוּן אָוּמוֹתְּ-הָעוֹלָם.
דִּינִים אֲקִינְדַּה אָטְטַ דִּין וּוּאָרָט פָּאָרְשָׁפְּרִיטָם.
דִּין קִינְדַּ אַיְזָ עָרָ, אָוּן דִּינְגָּעָר זָאֵל עָרָ בְּלִיבָּן!
נִישְׁטָ וּוַיכְטִיק וּוְאָסָ דַּי וּוַילְדָעָ וּוּעָלָט זָאָגָט.
אַיְן זַיְעָר לְאָגָן מַוְרָמְלָעָן טְרָאָגָן.
פָּאָרְפָּאָלָן דַּי לְעָכָנָם שְׂוִין דַּעֲטָרְנוֹנְקָעָן.
סְיֻוּלָן אֶלְעָ וּוַיְנָטָן פָּאָרְשָׁפְּרִיטָן דִּין לְיָה,
קָעָן אַשְׁמָדָאִים כּוֹה, זַיְן פְּיַיקְלָעָן אָוּן טְרוּבָלָעָן.**

**דוֹ זָאָלְסָט אִיצְטַ זִינְגָּעָן —
אוּן דַּי וּוּעָלָט אַוִּיפְּסָנִי בּוּיָעָן.**

אש פון מיזבח

זי פורעמען איסביבלדן באזינגען;
זי וויגן אין דיין אייגענער ווינט.
און אין דיין ווארט — צו איר רעדן.

וואלסט בויען די וועלט
און זאלסט אין איר גלייבן.
דערכיען דעם מענטש
און זינגען זיין ליד.
דו זאלסט מיט יעדן ווינטעלע,
ווינט און יעדן שטורות
דיין וועלט דערחויבן —
זינגען און איסזינגען דיין ליד,
אין דיין ליד גלייבן,
און קינמאָל נישט ווערן מיד.

אונדזער יארהונדערט וועט בליבן
אין דער דאס פונעם אשמדאי.
וועסטו זיינע פינגער פאָר��וקן
וועט זיין פוייסט אופֿ דיר פאָלן אויפֿסני.

דו זאלסט זינגען דיין ליד
און אַ נײַ לעבן בויען.
ニישט ווינט אופֿ די טויטע שווין טויט
און נישט פאָרגעטען זאלסטו אַט-די טרען.
— און דו זאלסט געדענקען:

או וו ס'זעט א געצען-דינסט אויפקסמען
און זיך ווארכלען אין בלוט,
וועסטו פאר אים צאלן
מיט לעכטן און טויט.

דו ביסט, פאלק מיינט,
א טיל פון דער מענטשטייט,
ווי דער מענטש איז א טיל פון באשאָפ.
די וואָס האָבן קיין. לעבען צו געבען —
די געבען בלינד — אימאָוש, געמעל און פאנטזומען,
מיט דער צונגע פונגעם גלאָק בענטשין יעדן גיילגאָל,
און וועקמלען פאָרברעכּן, גרויל, גוואָלד און רוויב.

די וואָס שטאָרבּן
און ווילן נישט שטאָרבּן.
די טילן טויט
יעדן פאלק, יעדן לאָנד.
דו זאלסט אין וואָרכּל
דערגוינטן, דערקענען —
ווער ס'האָט דער מכשפה
געשטאָרט אין איד האָנט.

בָּאַשׂוֹלְדִּיק דֵּי שׂוֹלְדִּיקָּע אָן מָוָרָא,
מעגּן זַיִן זַיִן
פָּוּן דִּיְן דָּוָר
פָּוּן דִּיְן שְׁמָאָם.

אש פון מיזבָּח

בָּאַשׁוֹלְדִּיק דֵּי שָׁוְלְדִּיק
בְּכָל עַם וְעֲדָה ;
אֵין אִיר וּוּזָן אָונָ נֶפֶשׁ :
מְכַשֵּׁפָה לֹא תָהִיה . . .

וּוִי צֹ דֻעַם פָּאַלְק
אָונָ וּוִי צֹ דֻעַם לְאַנְד —
וּוּ דֵי מַלּוּכָה-מַאֲכָט
אָונָ גַּיּוֹסְטִיקָעַ פִּירָעָרָם
פִּירָן אִים צָום רְוִיבָן
פִּירָן אִים צָום פָּאַק . . . !
וּוִי צֹ דֻעַם דָּוָר
אָונָ וּוִי צֹ דֻעַם פָּאַלְק
וּוּאָם וּוּעָרְטָט דָּעַרְצָיוֹגָן
אִינְגָּעָם שְׂטָאַלְעַן פָּוּן כִּיטְרָאָק !
וּוִי צֹ דֵי טַעַכְמָעָר
אָונָ וּוִי צֹ דֵי זִין
וּוּאָם וּוּעָרְן גַּעֲבָעַנְטָמְשָׁת
אוּפָּן שָׁאָרָפָן פָּוּן דָּעַרְאָק !

— — — — —
— — — — —

אָונָ אִיצְטָמָן מִוּן פָּאַלְק :
וּוּזָן דָּו וּוּסְטָט זָוָן אַיְדָן ;
בוּיָעָן וּוּ דִיּוּטְשָׁלָאנְד ;

זאלטשו צוניגין צו זיין שווועל,
צערוייסן א טוך פון יידיש בלוט און טרערן
און זאגן — צו זיין יעדעם קינד זאל הערן:
אין אט-דעם געועב,
— מיט איעירע זיין און טעכטער —
וועט איר אינגעועבעט ווערן.

און אויב טוב וועלן זיין בליבן,
מיט א יעכע-شمײַכעלע א טריבן,
צו אט דעם איעיר ווארט
זאלט איר זיין זאגן:
— פֿאַרְשָׁאַלְטָן, צוועי מאָל פֿאַרְשָׁאַלְטָן,
זאל יעדער יידישער פרצוף ווערן —
ער, זיין יעדעם לעבן,
וועט וועט ווּ בווען דייטשלאָנד.

וואַי שפֿאנַיַּע, אוֹיפֶּ אַקְטָן הַעֲלָדָן,
זאל זי מיט איר מיליציע און שוווערדן
אוֹיפֶּ אלע אַיְבִּיקִיטָן בליבן.
אַ דערמאָנוֹנָג זאל אַיךְ זיין
די זעַם מיליאָן קְדוּשִׁים,
וואַי גְּרוֹשֵׁ שפֿאנַיַּע אַ דערמאָנוֹנָג.

—
און אַיְצָט מִיְּן פֿאַלְק —
שְׂתִּי אוֹיפֶּ אַונְגַּי.

אש פון מיזבָּח

אויף דיר ווארט די וועלט
אין צערונג פון בידע געלעכטער.
שטי אויפ — און ני,
דו ביסט פון געויסן
די מריב-קראפט און וועכטער.

וועסטו פארזאמען אט-די מינוט —
וועט פארליירן גיין די שעה, דער טאג;
ס'וועט פארליירן גיין דיין זיין דא, דיין וועלט —
דיין מענטשלעך ווארט, דיין ווירדע און מומט.
בפני כל עם ועדה
גוי און זאג דער וועלט
— און ווער ס'וויל —
זאל קומען, זען און הערן:
וואו יידיישער ישוב וועט בויען
וועט ישוב אן אייביקיט ווערן.

—————
—————

X

ליד אין בלו מען

און איזט — מײַן פָּלֶק:
שפָּאַן אִין דָּעַם יִם,
און דָּעַם שָׁפָּאַן זָאַלְסְטוֹ רָוּפָן
"דעָר מאַרטִיְרָעָרְווּג פָּוּן דיַ קְדוּשִׁים".
און צָוֵי אַרְוָם זָאַלְן אוּפְּלָעַבָּן
דיַ עַשְׂרַת הַשְׁבָּתִים;
אוּפְּלָעַבָּן אַלְעַ פָּאַרְבְּרוּנְטָע לְעַבְנָם.
און דָּעַר יִם וּוּטַט אִיךְ גַּעֲבָן
זַיִן קְרָאָפְּט אָוּן חַצְלָה,
דָּעַר יִם וּוּטַט אִיךְ גַּעֲבָן
זַיִן אִיְיָבְּקָע בְּרָכָה —
אוּפְּ זַיִן דָּא. אוּפְּ שָׁאַפְּוֹנָג אָוּן מַאֲכָט.

— — — — — — — — —
— — — — — — — — —

XI

לִיד אַיִן בֵּלוּמָעָן

אָן אַיצְטַ, בּוֹרָא עַולְמַ.
— אִיךְ, דֵין קְנֻכְטַ,
וּעַל דָא פֿאַרְפֿאַלְאַנְצַן
מִין בִּיטְעָלָע בְּלוּמָעַן,—
זָאלֶן זַיִוּ וּוְאַקְסָן,
וְאַקְסָן אָונְ בְּלִיעַן;
זָאלֶן זַיִוּ זַיִוּ דָא אַאנְדָעַנְק
די מִילְיאַנְעַן קְרוּשִׁים.

אַיךְ וּעַל דָא פֿאַרְפֿאַלְאַנְצַן
די זְרִיעָה פָוּן אַלְעַזְעַן גְּנַגְעַן
— פָוּן אָונְדוּעָר טְעַנְלָעַ שְׂטִיקָעָלָע בְּרוּוִיט
בִּינְזַן פְּלַאנְצַן. פָוּן די בְּלוּמָעַן
„פֿאַרְגָּעָם מִיךְ נִישְׁתַּחַט“. —

אוֹן אֹוֵיב דָו וּוּעַטְטַ פֿאַרְגָּעָסַן
וּוֵי די הָאַסְטַ אַטְ-די לְעַבְנָם פֿאַרְגָּעָסַן —

אש פון מיזבח

זועט מיין ביטעלע בלומען
אין דינע הימלען קוּקן,
און יעדער בלום באזונדער
זועט צו דיר רופַן:
צו דיר, גאטַן, רופַן,
וואי ס'קענען נאָר רופַן בלומען,
און דיך פון דיין איביקיט —
צו דיין פֿאָלק דערמאָגען.
דעם מענטש צום מענטש
אין דיר דערקענען.
אין די טאג —
וואו יעדער ווילְד-געוויקס
רעדט מיט קאנגען ...

$\pi \in \mathcal{C}_n$ if and only if $\pi \in \mathcal{D}_n$

XXX

לִידֵי אַיִן בְּלֹמָעָן

— גאַט ! —

איַר, דִּין פָּאֵלָק, ווֹיל אַין דִּין הַילָּפְּ זַיְד שְׁטָאָרָקָן,
אוֹן ווֹעֶל דִּיךְ אוֹן מִיְּן הַאֲצָּצָן קְנִיטָן ;
וֹעֶל אַין מִיְּן בָּעֵנְקָעְנִישָׁ דִּיךְ בָּאָזְוִינְגָּעָן —
וֹוִי ס'בָּאָזְוִינְגָּט דָעַר גַּעֲרְתָּנוּר זַיְנָע בִּיטָּן.

אוֹן ווֹו אַ בְּלוּם ס'זּוּעַט זַיְד אַוְיפְּבִינְדָּן —
אוֹן ווֹעֶט גַּעֲבָן פָּאָרְפּוּם, אוֹן ווֹעֶט גַּעֲבָן בְּלָי,
דָּאָרָט ווֹעֶט מִיְּן בָּעֵנְקָעְנִישָׁ דִּיךְ בָּאָזְוִינְגָּעָן —
טָאגָן אוֹן נַאֲכָתָה, פָּוּן קָאַיאָר פָּרִי.

אוֹן ווֹו אַ פָּרוֹכְּתָסְטָס'זּוּעַט זַיְד צִיְּתִיקָן —
אוֹן ווֹעֶט רֻוְּפָן, רֻוְּפָן אוֹן ווֹעֶט לְאָקָן,
דָּאָרָט ווֹעֶט מִיְּן בָּעֵנְקָעְנִישָׁ דִּיךְ בָּאָזְוִינְגָּעָן —
דִּין באַשָּׁאָפְּ דָעְרָהְיוּבָן, אַין דִּין באַשָּׁאָפְּ דָא חָפָן.

און וווען דער וועלטס רשות וועט לוייערן
אויף אונדזערע לעכנים און יעדער פרוי לעבען.
און ס'וועט זיך וויקן די ערדי אין פיער און בלוט;
וועסטה, גאט, דיין חילך אונדו בעבן,
וועסט זיין אונדזער ברכה, וועסט זיין אונדזער מופ.

פונעם זעלבן מחבר:

אין שפאניש

E L E V A C I O N , poesías 1945

LA LANGOSTA, Un mal Nacional
y Sudamericana, Ensayo 1946

T E A T R O , cinco obras 1950

LLUVIAS SALVAJES, cuentos,
Premiado por el Consejo del
Escritor 1962

CENIZAS DEL HOLOCAUSTO,
En Idish 1970

Este libro se
terminó de
imprimir el día 20 de Diciembre
de 1969, en los Talleres Gráficos
“ C U L T U R A ”
Sarmiento 2157
Buenos Aires

